

Deze selectielijst is opgedeeld in 4 onderdelen

1. **Beginsituatie:** alle materialen die kunnen helpen om de anderstalige leerling die net is ingestroomd te screenen
2. **Tussentijds evalueren:** alle materialen die kunnen dienen om de anderstalige leerling tijdens zijn lagere schoolloopbaan te evalueren
3. **Eindtesting:** alle materialen die kunnen dienen om te testen of de anderstalige leerling klaar is om door te stromen naar het regulier secundair onderwijs
4. **Sociaal-emotioneel:** evaluatie-instrumenten, kijkwijzers om de sociaal-emotionele ontwikkeling van anderstalige leerlingen in kaart te brengen

Inhoud

1. Beginsituatie.....	2
Kleuteronderwijs.....	2
Lager onderwijs.....	4
2. Tussentijds evalueren.....	8
Kleuteronderwijs.....	8
Lager onderwijs.....	9
3. Eindtesting	15
4. Sociaal-emotioneel	22

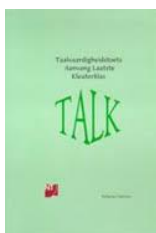
1. Beginsituatie

Kleuteronderwijs

Primair onderwijs : Cito Volgstelsel : Taal voor kleuters : groep 1 en 2 /
 Papenburg, Ilse; Lansink, Nienke. - Arnhem: Cito, 2009. - Handleiding (52 p.) +
 Toetsmateriaal + Registratieformulieren [veelv. gepag.] + Inhoudsverantwoording
 (29 p.) + Handleiding digitaal (6 p.): 62,80 EUR
 Doelgroep: 3-6 jaar
 Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 taal

De toetsen geven inzicht in de vorderingen van individuele leerlingen, maar ook van de ontwikkeling van de klas als geheel en van het onderwijs bij u op school. De toetsen zijn ook geschikt voor het buitengewoon onderwijs. In de toets zijn opdrachten opgenomen over passieve woordenschat en kritisch luisteren. De toets voor oudste kleuters bevat verder nog opdrachten over klank en rijm, eerste en laatste woord horen, schriftoriëntatie en auditieve synthese. Het toetspakket Taal voor kleuters bestaat uit een toetsmap met handleiding, toetsmateriaal, verschillende registratieformulieren, een inhoudsverantwoording en een handleiding digitaal.

TALK. Taalvaardigheidstoets Aanvang Laatste Kleuterklas / Steunpunt
 Nederlands als Tweede taal. - Leuven: Steunpunt Nt2, 1995., met: instructieboekje
 (veelv. gepag.), achtergronden (17 p.), kopieerset (veelv. gepag.). - ISBN: 90-
 75511-04-3: 39,36 euro
 Doelgroep: 3-6 jaar
 URL: http://www.teno.be/index.php?idMenu=116&id_materiaal=419
 Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 talk

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.11 talk

De TALK moet als toets vooral gezien worden in samenhang met de TAL (Taalvaardigheidstoets Aanvang Lager onderwijs). De TALK geeft de TAL-gebruiker de mogelijkheid om een jaar eerder te anticiperen op taalvaardigheidsproblemen in het eerste leerjaar.

Toetspakket Beginnende geletterdheid voor groep 1, 2 en 3 / Beenink, Joke;
 Verhagen, Wim; Aarnoutse, Cor. - Amersfoort: CPS, 2016. - 215 p.. - ISBN:
 9789065085979: 77,50 EUR
 Doelgroep: 3-6 jaar
 Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 toet

Met dit toetsenpakket kunnen leerkrachten van groep 1 (tweede kleuterklas) tot en met 3 (eerste leerjaar) kinderen opsporen die uitvallen op het gebied van beginnende geletterdheid en actie ondernemen om hier iets aan te doen. Zij kunnen zodoende leesproblemen voorkomen, want beginnende geletterdheid is een belangrijke voorwaarde voor een goede leesstart. Naast een handleiding bevat het pakket tien kindvriendelijke toetsen die vanaf april in groep 1 tot en met oktober in groep 3, individueel of in groepjes, kunnen worden afgenomen. De toetsen hebben betrekking op de belangrijkste onderdelen van beginnende geletterdheid: woordenschat, fonologisch bewustzijn, letterkennis, benoemingsnelheid. In deze derde herziene versie zit alles samen in een map.

Genormeerde Kleutertests / Dudal, Paul. - Brussel: VCLB Service, 2003. - 94 p., met: cd-rom
 achteraan in het boek. - ISBN: 90-77085-39-4: 20,40 euro

Doelgroep: 3-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 geno ; TAAL 1.11 geno

Deze bundel verzamelt vier handleidingen bij korte, gestandaardiseerde, individuele tests die een niveaubepaling geven van de cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen op vier domeinen: taalbegrip, auditief geheugen, woordvlotheid en voorbereidend rekenen. De tests zijn vooral geschikt voor gebruik in de periode midden 2de tot midden 3de kleuterklas.

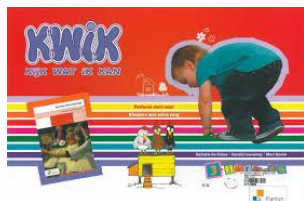
KOBI-TV. Kleuterobservatie-instrument Taalvaardigheid / Gysen, Sara; Rossenbacker, Kathleen; Verhelst, Machteld. - Leuven: Steunpunt Nt2, 1999., bevat: instructieboek, achtergrondenboek. - ISBN: 90-75511-17-5: 135,10 euro

Doelgroep: 3-6 jaar

URL: http://www.cteno.be/index.php?idMenu=116&id_materiaal=417

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 kobi | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.11 kobi

KOBI-TV, of het Kleuterobservatie-instrument Taalvaardigheid is een instrument om de taalvaardigheid van kleuters in de tweede kleuterklas te observeren, te evalueren en te vergelijken met de taalvaardigheid van leeftijdgenootjes. Dit instrument bestaat uit een reeks van 27 opdrachten die gerangschikt zijn volgens stijgende moeilijkheidsgraad op een implicationele schaal. Om de opdrachten uit te voeren, moeten de kleuters een beroep doen op hun taalvaardigheid. Het zijn reële gebruikssituaties waarbij een beroep wordt gedaan op de productieve, maar vooral op de receptieve taalvaardigheid van de kleuter. De kleuterleidster bepaalt met een minimum aan materiaal en op relatief korte termijn welk taalvaardigheidsniveau de kleuter op dat moment heeft.

KWIK : kijk wat ik kan : perfecte start voor kleuters met extra zorg / De Kimpe, Nathalie; Leurentop, Donald; Boone, Marc. -

Mechelen: Plantyn, 2011. - speldoos met handleiding (75 p.), 1

spelbord, 2 pionnen (jongen, meisje), 7 groeikaarten, 74

opdrachtkaarten, 16 losse prenten (A5), 3 slangen, 119 vormpjes, 2 x 5 telkaartjes, 6 papierklemmen. - ISBN: 978-90-301-3090-1: 75,00 EUR

Doelgroep: 3-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 kwik | Vindplaats Turnhout: TAAL 1.11 kwik

KWIK of Kijk wat ik kan wil de kleuterleid(st)er helpen om in weinig tijd en op een speelse manier het ontwikkelingsniveau van een kleuter te bepalen, in functie van zijn of haar leeftijd en voor vijf van de zeven competenties waarop het kleutervolgsysteem 'Kleuters met extra zorg' focust: wiskundige ontwikkeling, leesinitiatie, motoriek, taal- en spraakontwikkeling en cognitieve ontwikkeling. KWIK werd uitgewerkt per kleuter categorie: jongste kleuters, vierjarigen en oudste kleuters. Elke doos KWIK omvat een globale klasobservatie en een spel. Met de globale klasobservatie en met behulp van een klasobservatiefiche kunnen de kleuters tweemaal per jaar geëvalueerd worden per competentiedomein. Voor de kinderen waarbij duidelijke tekorten worden vastgesteld, kunnen die tekorten verder gespecificeerd worden met het spel. Daarna wordt voor deze zorgkleuters een handelingsplan opgemaakt met een aantal remediëringsactiviteiten. Hiervoor biedt de handleiding een aantal hulpmiddelen en ook het boek 'Kleuters met extra zorg' kan hierbij ondersteuning bieden. Er bestaan 3 KWIK-dozen: voor 3-jarigen, 4-jarigen en 5-jarigen.

Lager onderwijs

Kijkwijzer beginsituatie anderstalige nieuwkomers / Coenen, Sofie. – Brussel, Pedagogische Begeleidingsdienst GO!, 2019.- 2 p.

Doelgroep: 6-12 jaar

URL: https://anderstaligenieuwkomers-go.politeia.be/files/8-1-2_Kijkwijzer-beginsituatie%20anderstalige-nieuwkomers.pdf

Met deze kijkwijzer breng je de cognitieve ontwikkeling, schoolse vaardigheden, schoolse attitude en verschillende sociaal-emotionele aspecten van je anderstalige nieuwkomer in het lager onderwijs in kaart.

Horen, zien en schrijven: NT2-startprogramma voor kinderen die in het Nederlands niet aanspreekbaar zijn [handleiding] /

Mulder-de Vree, Edith. - Rotterdam: Bazalt, 2013. - veelv. gepag. - ISBN: 9789461181572: 498 EUR (complete set) : 98,00 EUR

(handleiding)

Doelgroep: 5-12 jaar

URL: <http://www.hco.nl/?id=959>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.2.2 hore | Vindplaats Turnhout: T

12.143 ; TAAL 2.2.2 hore

Horen, Zien en Schrijven is een NT2-start-programma voor kinderen die in het Nederlands niet aanspreekbaar zijn. Leerlingen tussen 6 en 12 jaar kunnen grotendeels zelfstandig met het oefenmateriaal aan de slag. De grootste veranderingen van deze herziene uitgave op een rijtje. Verouderde woorden zijn vervangen door nieuwe termen. Er is een **starttoets** voor neveninstromers alsook een **niet-talige rekentoets** opgenomen, waarmee het aanvangsniveau van een leerling bepaald kan worden en dan vooral wat betreft schoolse kennis en vaardigheden. Er is een Startboekje ontwikkeld, om leerlingen vertrouwd te maken met de werkvormen. Hierna kunnen ze zelfstandiger werken in de werkboekjes. Om de uitspraak te oefenen, is er het boekje Zeg maar na! met bijbehorende cd. Ook zijn er (vanaf niveau 2) luisterwerkbladen gemaakt bij ieder werkboekje. De nieuwe leerkracht-cd-rom bevat veel aanvullend materiaal, zoals toetsbladen, quizzes, kwartetten, certificaten, een voorbeeld-jaarrooster en alle praatplaten digitaal. Als school kan je ervoor kiezen het volledige programma webbased aan te kopen waarmee de kinderen via internet kunnen oefenen.

DigLin+: Samen werken in de klas A, B, C en Lezen 1 / van de Craats, Ineke; Deutekom, Jan. - Amsterdam: Boom, 2018. - 129 p.. - ISBN:

9789024422722: 15,00 EUR

Doelgroep: 15+

URL: <https://www.nt2.nl/nl/diglin>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.5.2 digl ; TAAL 4.5.2 digl | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.5.2 digl

DigLin+ is een digitale methode om laagopgeleide anderstaligen vertrouwd te maken met het Latijnse schrift en de elementaire basis van het Nederlands. Alle teksten en vragen hebben betrekking op voor de leerder herkenbare situaties en taalhandelingen uit de dagelijkse praktijk. Dit boek bevat woorden en teksten die in de digitale methode worden aangeboden, aangevuld met vragen en tips voor verdere verwerking in de klas. Met behulp van de evaluatieformulieren krijgt de leerling inzicht in de eigen voortgang. Uitneembaar vindt u oefenkaartjes om thuis of in de klas

te kunnen oefenen met de woorden. Deze alfabetiseringscursus kan ook ingezet worden in de laatste graad van het lager onderwijs (10+) en kan ter toetsing en evaluatie gebruikt worden.

SALTO. Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs

Taalvaardigheid / Centrum voor Taal en Onderwijs. - Leuven: CTO, 2008. - veelv. gepag., bevat: boekje "Wat is Salto?", toetsboekje, instructies voor de toetsafnemer

Doelgroep: 5-6 jaar

URL: <http://www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/taaltoets/>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 salt

Leuven: K.E.L., Centrum voor Taal & Onderwijs, 2007

SALTO is een screeningsinstrument dat de schoolse taalvaardigheid meet van leerlingen die in het eerste leerjaar starten. Resultaten op de toets geven aan welke leerlingen extra zorg en ondersteuning nodig hebben op het vlak van taalvaardigheid. De toets wordt afgenomen door de leerkracht of iemand anders van het schoolteam in het begin van het schooljaar, bij voorkeur in de periode eind september-begin oktober. Het instrument gaat na of leerlingen voldoende taalvaardig zijn in het Nederlands om eenvoudige instructies, vragen en mededelingen over het schoolgebeuren te begrijpen. De toetsvragen zijn opgebouwd rond realistische, concrete situaties waarin de leerlingen de schooltaal moeten begrijpen. SALTO kan leerkrachten helpen om hun taalvaardigheidsonderwijs af te stemmen op de behoeften van hun leerlingen. SALTO wil bovendien scholen stimuleren om een reflectie op te zetten rond een krachtig schooltaalbeleid.

Taal en teken : technisch lezen bij nieuwkomers / Bakker, Yde. - [S.l.]: HCO, 2016. - 32 p.

Doelgroep: 7-12 jaar

URL:

https://onderwijsdatabank.s3.amazonaws.com/downloads/Taal_en_teken.pdf

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.11.2 taal

Deze brochure is bedoeld als hulpmiddel voor leerkrachten in basisscholen die de beginsituatie van anderstalige nieuwkomers in kaart willen brengen en een leerlijn voor technisch lezen willen uitzetten. Het bevat een leestoets in 12 talen.

TAL. Taalvaardigheidstoets Aanvang Lager Onderwijs / Steunpunt

Nederlands als Tweede taal. - Leuven: Steunpunt Nt2, 1995., bevat: instructieboekje, achtergronden, kopieerset. - ISBN: 90-75510-19-X: 45,96 euro

Doelgroep: 5-6 jaar

URL: http://www.cteno.be/index.php?idMenu=121&id_materiaal=418

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 tal | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.11.2 tal

De T.A.L. probeert een algemeen beeld te schetsen van de mate waarin de leerling over de taalvaardigheid beschikt die noodzakelijk is om in het eerste leerjaar te functioneren. De toets gaat uit van een analytische visie op tweede taalonderwijs : taalvaardigheid wordt al doende opgebouwd en niet via het leren kennen en vervolgens toepassen van allerlei onderdelen van het taalsysteem. De T.A.L. toetst dan ook geen losse elementen of deelvaardigheden, maar tracht een aanduiding te geven van het algemene taalvaardigheidsniveau.

Taaltoets Alle Kinderen. Groep 1 tot en met 4 / Verhoeven, Ludo; Vermeer, Anne. - [S.l.]: CITO, 2001.: 132,28 euro
Doelgroep: 3-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 taal

De Taaltoets Alle Kinderen is een diagnostische toets voor de mondelinge vaardigheid Nederlands bij kinderen in de onderbouw van het lager onderwijs. De toets is bedoeld om taalleerproblemen van kinderen in de leeftijd van 4 tot 9 op te sporen en te diagnosticeren. In de eerste plaats gaat het om kinderen die het Nederlands als moedertaal verwerven, daarnaast behoren kinderen die het Nederlands als tweede taal leren uitdrukkelijk tot de doelgroep.

Lezen over grenzen heen : een leestoets in 25 talen : handleiding en leerlingenmateriaal / Siemonsma, Marion; Sparla, Annemieke. - Rotterdam: Partners Training & Innovatie, 1998. - 68 p.+ 28 p., met: literatuurlijst. - ISBN: 90-75074-82-4
Doelgroep: 5+
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.1 leze | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.11.1 leze

Toetsmateriaal om te testen of iemand gealfabetiseerd is. De handleiding bevat achtergrondinformatie over 25 verschillende talen, de uitspraak in het Nederlands en de vertaling van de leesteksten. In het toetsboekje is van 25 talen het alfabet, een lijst met tekens en cijfers en een leestekst opgenomen.

VTBL : Vlaamse test begrijpend lezen / Van Vreckem, Christel; Desoete, Annemie; De Paepe, Lieve; Van Hove, Herman. - Gent: Academia Press, 2010. - handleiding (297 p.), scoreformulieren (70 p.), 13 kartons met leestekst, 25 testboekjes. - ISBN: 978-90-382-1617-1. - ISBN: 9789038226453: 60,00 EUR
Doelgroep: 7-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 vlaa | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.11.3 vlaa

Deze Vlaamse test meet het begrijpend lezen bij kinderen van het eerste tot en met het zesde leerjaar. VTBL werd niet ontwikkeld voor klassikaal gebruik, maar is eerder bedoeld voor een individuele aanpak zoals bij logopedisten of psychologen.

Begrijpend lezen : speciale leerlingen : functioneringsniveaus groep 3 tot en met 5 : primair en speciaal onderwijs : Cito Volgsysteem (LOVS) / Hiddink, Loes; Winkes, Petra. - Arnhem: Cito, 2011. - handleiding (68 p.), toetsmateriaal [veelv. gepag.], registratieformulieren [veelv. gepag.], inhoudsverantwoording (26 p.): 142,80 EUR
Doelgroep: 5-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 begr

De toetsen Begrijpend lezen voor speciale leerlingen voor de functioneringsniveaus groep 3 tot en met 5 (Cito, 2010a) vormen een aanvulling op de reguliere toetsen Begrijpend lezen van het Cito Volgsysteem primair onderwijs (LOVS) die zijn verschenen in de periode vanaf 2006. De toetsen voor speciale leerlingen zijn bestemd voor leerlingen met een vertraagde ontwikkeling, een beperkte aandachtsspanne of een grote behoefte aan structuur. Deze leerlingen zijn te vinden in het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs (cluster 2, 3 en 4), maar ook in het reguliere basisonderwijs. De inhoud van de aangepaste toetsen komt gedeeltelijk overeen met de inhoud van de toetsen Begrijpend lezen van het Cito Volgsysteem primair onderwijs (LOVS). In de rapportages staan functioneringsniveaus centraal. Dit is het

vaardigheidsniveau van de leerling in relatie tot het gemiddelde niveau in het basisonderwijs. De toetsen voor speciale leerlingen zijn zodanig aangepast dat ze beter aansluiten bij de behoeftes van speciale leerlingen dan de reguliere toetsen en zijn zelfstandig te gebruiken.

Begrijpend lezen : speciale leerlingen : functioneringsniveaus groep 6 tot en met 8 : primair en speciaal onderwijs : Cito Volgsysteem (LOVS) / Hiddink, Loes; Winkes, Petra. - Arnhem: Cito, 2011. - handleiding (62 p.), toetsmateriaal [veelv. gepag.], registratieformulieren [veelv. gepag.], inhoudsverantwoording (24 p.): 142,80 EUR
Doelgroep: 9-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 begr

De toetsen Begrijpend lezen voor speciale leerlingen voor de functioneringsniveaus groep 6 tot en met 8 (4de tot en met 6de leerjaar) vormen een aanvulling op de reguliere toetsen Begrijpend lezen van het Cito Volgsysteem primair onderwijs (LOVS) die zijn verschenen in de periode vanaf 2006. De toetsen voor speciale leerlingen zijn bestemd voor leerlingen met een vertraagde ontwikkeling, een beperkte aandachtsspanne of een grote behoefte aan structuur. Deze leerlingen zijn te vinden in het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs (cluster 2, 3 en 4), maar ook in het reguliere basisonderwijs. De inhoud van de aangepaste toetsen komt gedeeltelijk overeen met de inhoud van de toetsen Begrijpend lezen van het Cito Volgsysteem primair onderwijs (LOVS). In de rapportages staan functioneringsniveaus centraal. Dit is het vaardigheidsniveau van de leerling in relatie tot het gemiddelde niveau in het basisonderwijs. De toetsen voor speciale leerlingen zijn zodanig aangepast dat ze beter aansluiten bij de behoeftes van speciale leerlingen dan de reguliere toetsen en zijn zelfstandig te gebruiken.

DMT en AVI : Cito volgsysteem : primair onderwijs / Jongen, Ineke; Krom, Ronald; Roumans, Pauline. - Arnhem: Cito, 2010. - 99 p. (handleiding DMT), [veelv. gepag.] (toetsmateriaal DMT), 55 p. (handleiding)[veelv. gepag.] (toetsmateriaal AVI): 103,00 EUR
Doelgroep: 7-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 dmte

De toetsen Technisch lezen (Leestechneik in groep 3/eerste leerjaar; Leestempo vanaf groep 4/tweede leerjaar) vormen de start. Met deze toetsen kan de leerkracht klassikaal van alle leerlingen hun technisch leesniveau bepalen. Uit die toetsen komt het nieuwe AVI-niveau, waarop de leerkracht de leesboeken kan afstemmen. De zwakke lezers en/of de leerlingen waarover twijfels ontstaan, kunnen vervolgens individueel verder getoetst worden met AVI-toetskaarten om meer diagnostische informatie te krijgen. Scholen kunnen er echter ook voor kiezen bij alle leerlingen alleen de AVI-toetskaarten (en de DMT = Drie-Minuten-Toets) af te nemen. Dan wordt Stap 1 dus overgeslagen. Deze wijze van toetsen kost in verhouding meer tijd, omdat ook de goede lezers individueel worden getoetst. Maar scholen kunnen natuurlijk goede redenen hebben om toch voor deze intensieve afname te kiezen. Ook kunnen scholen besluiten om Stap 1 voor sommige (bijvoorbeeld dyslectische) leerlingen over te slaan en met hen meteen Stap 2 te doen. De overige leerlingen maken eerst een toets Technisch lezen, waarna de leerlingen met een lage vaardigheidsscore eveneens doorgaan met Stap 2.

2. Tussentijds evalueren

Kleuteronderwijs

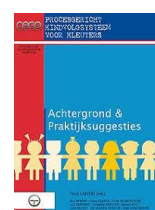
Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2 / Wentink, Hanneke; Verhoeven, L.; Van Druenen, Maud. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2008. - 96p.. - ISBN: 978-90-77529-30-0: 29,08 euro
Doelgroep: 3-8 jaar
Vindplaats Turnhout: TAAL 1.11 prot

Het Protocol Leesproblemen en Dyslexie is een handreiking voor leerkrachten van de groepen 1 tot en met 4, remedial teachers, logopedisten en andere leesspecialisten in het primair onderwijs voor de begeleiding van leerlingen met (dreigende) leesproblemen. In de vorm van gedetailleerd uitgewerkte stappenplannen geeft het protocol aanwijzingen voor observatie en toetsing van leesvaardigheden (in groep 3 en 4) en vaardigheden die daaraan voorafgaan (in groep 1 en 2). Daarnaast geeft het uitgebreide suggesties voor de invulling van de interventies. In het protocol staan bestaande remediërende methoden en materialen geordend weergegeven, zodat de leerkracht of leesspecialist op een gemakkelijke manier kan terugvinden wat geschikte materialen en oefenvormen zijn bij een bepaald soort leesprobleem. Het Protocol Leesproblemen en Dyslexie is een aanvulling op de Tussendoelen Beginnende Geletterdheid voor kinderen die achterblijven in hun ontwikkeling van geletterdheid. Signaleringslijst, handelingsplan, leerlingrapporten en alle toetsen uit de bijlagen van dit kleuterkatern zijn te downloaden van www.taalonderwijs.nl/dyslexie

Werkboek taal bij de Cito-toets Taal voor kleuters / Koning, Luc. - Daarle: Pravoo, 2013. - 127 p.: 42,50 EUR
Doelgroep: 3-6 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.10 werk

Dit werkboek kan gebruikt worden als kinderen zwak scoren op de Cito-toets Taal voor kleuters. Het biedt hulpverlening voor de taalontwikkeling in ruimere zin.

Procesgericht Kindvolgsysteem voor Kleuters, Achtergrond & praktijksuggesties / Laevers, Ferre; Aerden, Ilse; Derycke, Claudine. - Leuven: CEGO (Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs), 2001. - 74 p., met: literatuurlijst. - ISBN: 90-74798-15-2
Doelgroep: 0-6 jaar
Vindplaats Antwerpen: or 4.1.7 proc

Dit kindvolgsysteem heeft tot doel kleuterleid(st)ers te ondersteunen in het periodisch doorlichten van hun klasgroep en van individuele kinderen. Het systeem beantwoordt aan een behoefte om alle gegevens over een kind (proces- en productgerichte gegevens) op een haalbare manier in één volgsysteem te integreren.

Procesgericht Kindvolgsysteem voor Kleuters / Laevers, Ferre; Aerden, Ilse; Derycke, Claudine. - Leuven: CEGO (Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs), [s.a.], bevat: boek, formulierenset 1, 2 en 3, toelichting formulierenset, toelichting competenties, minigids, ringmap, tabkaarten. - ISBN: 90-74798-23-3: 27,00 euro

Doelgroep: 0-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 proc

Dit kindvolgsysteem heeft tot doel kleuterleid(st)ers te ondersteunen in het periodisch doorlichten van hun klasgroep en van individuele kinderen. Het systeem beantwoordt aan een behoefte om alle proces- en productgerichte gegevens op een haalbare manier in één volgsysteem te integreren.

Lager onderwijs

Begeleiding van kinderen met leesproblemen / de Baar, Kees. - Amsterdam: Meulenhoff Educatief, 1996. - 408 p.. - ISBN: 90-280-7266-7

Doelgroep: 5-12 jaar

Vindplaats Turnhout: TAAL 2.5.7 bege

Deze handleiding biedt extra zorg aan kinderen met leesproblemen. De map is gericht op leerkrachten die met individuele kinderen of met kleine groepen kinderen werken en bevat een volledig diagnostisch toetspakket voor AVI-niveau 1 tot en met 9. Op elk vaardigheidsniveau wordt aangegeven hoe mogelijke problemen gediagnostiseerd en verholpen kunnen worden.

Procesgericht Kindvolgsysteem voor Leerlingen (KVS-L) / Laevers, Ferre. - Leuven: CEGO (Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs), 2004. - 142 p., bevat: formulierenset, minigids. - ISBN: 90-74798-17-9: 24,00 euro

Doelgroep: 5-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 proc

Dit kindvolgsysteem heeft tot doel leerkrachten van de basisschool te ondersteunen in het periodisch doorlichten van hun klasgroep en van individuele kinderen. Het systeem loodst de leerkracht vanuit screening, via diagnose van de leerling en van de klas naar succesvolle interventies die ontwikkelingsbedreigde kinderen ten goede komen.

Oefenteksten en toetsen voor begrijpend lezen / Bazalt. - Vlissingen:

Bazalt, 2013. - cd-rom. - ISBN: 978-94-6118-155-8: 23,54 EUR

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.5.3 oefe | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.5.3 oefe

Deze cd-rom bevat oefenmateriaal voor groep 5, 6, 7 en 8 (3de, 4de, 5de en 6de leerjaar). Per leerjaar zijn zes oefenteksten en drie toetsen opgenomen, met een uitgebreide instructie voor de leerkracht. Er komen verschillende tekstsoorten aan bod en er wordt ingegaan op lees- en oplossingsstrategieën. De teksten maken deel uit van de BLIKSEM-aanpak voor begrijpend lezen, maar zijn bruikbaar op iedere basisschool, ongeacht de methode die gebruikt wordt. BLIKSEM staat voor Begrijpend Lees Instructie Kan Strategisch én Motiverend.

Tijd voor Taal : taal : toetsen en remediëring / Callebaut, Ides; Finet, Didier. - Wommelgem: Van In, 2011. - deel 2 (393 p.), deel 3 (488 p.), deel 4 (675 p.), deel 5 (512 p.), deel 6 (394 p.). - (Tijd voor Taal). - ISBN: 978-90-306-4044-8. - ISBN: 978-90-306-3430-0. - ISBN: 978-90-306-5731-6. - ISBN: 978-90-306-5739-2. - ISBN: 978-90-306-5747-7: deel 2 en 3 (118,10 EUR elk), deel 4, 5 en 6 (129,60 Eur elk)

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.10.2 tijd

Thematoetsen en summatieve toetsen lezen, luisteren, schrijven en taalbeschouwing plus gerichte remediëring die beantwoordt aan de behoefte van elke individuele leerling.

Goochelen met woorden. Eerste opvang in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs [Inleiding + handleiding + kopieerbladen] / Smits, Yvette; Sterckx, Mie. - Leuven: Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers K.U.Leuven, Centrum voor Taal en Migratie, Steunpunt NT2, 1998. - veelv. gepag., met: literatuurlijst, kopieerbladen (190 p.), beeldwoordenboek (18 p.). - (Anderstalige nieuwkomers; 2): 74,37 (incl. kopieerbladen) euro

Doelgroep: 5-12 jaar

URL: http://cteno.be/index.php?idWp=266&id_materiaal=398

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.2.2 gooc | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.2.2 gooc

Goochelen met woorden is een pakket voor intensief gebruik om pas aangekomen anderstalige nieuwkomers het Nederlands bij te brengen dat ze nodig hebben om mee te draaien in de gewone klas en op school, als sociaal individu en als leerling. Het pakket bestaat uit 150 taken die gesitueerd zijn in een hier-en-nu klascontext. Vooral praktische woordenschat en taaluitingen komen hierin aan bod. Luistervaardigheid staat centraal. Naast talige doelstellingen komen ook niet-talige doelstellingen aan bod (positieve groepsgeest, voorbereidend lezen en schrijven, rekenen). Omwille van de heterogeniteit van de doelgroep is ook differentiatie voorzien. Het materiaal is geschikt voor analfabete leerlingen. Volledig downloadbaar via <http://cteno.be>.

Goochelen met woorden 2. Verdere opvang in de onthaalklas basisonderwijs / Bogaert, Nora; et al.. - Leuven: Werkgroep Anderstalige Nieuwkomers K.U.Leuven, Centrum voor Taal en Migratie, Steunpunt NT2, 1999. - veelv. gepag., met: literatuurlijst, kopieerbladen (190 p.), beeldwoordenboek (18 p.)

Doelgroep: 5-12 jaar

URL: http://www.cteno.be/?idWp=268&id_materiaal=78

Vindplaats Antwerpen: or 4.2.4 gooc ; TAAL 2.2.2 gooc | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.2.2 gooc

Deel 2 van Goochelen met woorden is een bronnenboek voor anderstalige nieuwkomers die al wat Nederlands begrijpen. De hoofddoelstelling is nog steeds hen het Nederlands bij te brengen dat ze nodig hebben om mee te draaien in de gewone klas en op school. Dit pakket bevat een 50-tal taken die gesitueerd zijn in een hier-en-nu klascontext. De nadruk ligt op praktische woordenschat en taaluitingen. Luistervaardigheid staat centraal, maar leerlingen worden ook gestimuleerd kort te antwoorden op gesloten vragen. Analfabete leerlingen worden verder voorbereid op leren lezen en schrijven. Voor pas aangekomen leerlingen en voor meer gevorderde leerlingen is er differentiatie voorzien. Het pakket bevat ook suggesties om toetsen af te nemen om de vordering van de leerling te evalueren.

Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen / Struiksma, A.J.C.; Van der Leij, A.; Veijsra, J.P.M.. - Amsterdam: VU Uitgeverij, 2018. - 204 p.. - ISBN: 9789086597901: 20,95 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.1 diag

Dit boek beschrijft een procedure voor individueel didactisch onderzoek bij leerlingen met problemen bij technisch lezen. Het gaat dan om leerlingen in het basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. Sinds de vorige druk hanteert DTLAS (een veel gebruikte afkorting van het boek) de termen referentieniveau en leerstandaarden om de positie van zwakke lezers op het onderwijscontinuüm te verduidelijken. De manier van werken wordt geïllustreerd met vijf gevalbeschrijvingen. Elk voorbeeld laat zien hoe de toetsinformatie kan worden geïnterpreteerd en vertaald naar een plan van aanpak. Deze negende, geactualiseerde druk, maakt gebruik van de nieuwe, gecorrigeerde CITO-normering van de Drie-Minuten-Toets en van de nieuwe AVI-toetskaarten.

Groeiboek anderstalige nieuwkomers: zorg dragen voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs / Onderwijscentrum Brussel. - Brussel: Onderwijscentrum Brussel, 2016. - 95 p. + bijlagen

Doelgroep: 3-18 jaar

URL:

http://www.onderwijscentrumbrussel.be/sites/www.onderwijscentrumbrussel.be/files/files/document/160525_%20Handleiding_Onderwijscentrum_A4-LR.pdf

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.1 eena | Vindplaats Turnhout: TAAL 2.1 eena

Het Onderwijscentrum Brussel heeft vanuit haar intervisiewerking een handreiking ontwikkeld, met en voor leraren die werken met anderstalige nieuwkomers. Deze bundel leunt aan bij de vorming: 'Een Anderstalige Nieuwkomer? Oh(n)jee!' en kwam tot stand via de samenwerking tussen onderwijsondersteuners, leraren, deskundigen en externe partners. Het dient als 'draaiboek' en biedt steun aan iedereen die zorg wil dragen voor anderstalige nieuwkomers. De opbouw ervan volgt het proces dat een school doorloopt wanneer een anderstalige nieuwkomer zich aanmeldt. Na het algemeen wettelijk kader rond anderstalige nieuwkomers, wordt ingezoomd op de communicatie met de ouders en op de 'plaats' die de anderstalige nieuwkomer toegekend krijgt. Vervolgens komt de pedagogisch-didactische aanpak en ondersteuning aan bod.

twee genormeerde dicteetoetsen begin 5de en begin 6de leerjaar gewoon lager onderwijs / Dudal, Paul. - [S.l.]: VCLB, 2005. - 34 p.. - ISBN: 90-77085-87-4: 28,62 euro

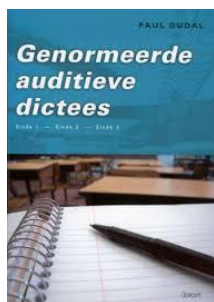
Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 dict

De twee toetsen hebben de spellinginhouden van het 3de en vierde leerjaar (de courante spellingcategorieën) als testinhoud en werden genormeerd in de periode midden september / midden oktober 2004. Naast klassikaal en individueel gebruik in het gewoon lager onderwijs zijn beide dictees ook geschikte meetinstrumenten voor spellingonderzoek bij de start in het eerste jaar SO: 1B en 1A optie technologie. Ook voor de betere spellers van de eindklassen BLO type 3 en 8 kunnen deze dictees een aanwijzing geven van het bereikte spellingniveau van deze schoolverlaters in vergelijking met het peil in het gewoon lager onderwijs.

Doorstreepleestoets : een groepsgewijs af te nemen toets voor de technische leesvaardigheid / van Bon, W.H.J.. - Leiden: PITS, 2009. - handleiding (41 p.), handl. addendum (4p.), 3 sjablonen, 9 leeskaarten: 77,25 EUR
Doelgroep: 7-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 dlt

Toets om bij leerlingen in het basisonderwijs technisch lezen te meten. De toets kan groepsgewijs worden afgenomen en is een alternatief voor de gebruikelijke hardopleestoetsen. Met behulp van deze toets kan de leesvaardigheid worden bepaald en herhaling ervan is mogelijk. De toets is ook geschikt voor kinderen die moeilijk te verstaan zijn, moeite hebben met spreken of faalangstig zijn bij de hardopleesprocedures. In toets 1 zijn éénlettergrepige woorden gemengd met pseudowoorden van hetzelfde type. In toets 2 bestaan de woorden uit twee lettergrepen. De opdracht is om gedurende een minuut zoveel mogelijk onzinwoorden door te strepen. De score wordt gevormd door het aantal juist beoordeelde correcte en pseudowoorden. Deze score kan worden omgezet in een normscore. DLT1 is geschikt voor het eerste leerjaar, vanaf januari, verder voor zwakke lezers van de hele basisschool. Ook bruikbaar bij oudere laaggeletterden.

Genormeerde auditieve dictees. Einde 1 - Einde 2 - Einde 3 / Dudal, Paul. - Antwerpen: Garant, 2004. - 56 p., met: handleiding, klaslijst, antwoordbladen. - ISBN: 90-441-1573-1: 11,90 euro
Doelgroep: 5-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 geno

Deze publicatie biedt toetsdictees voor kinderen bij wie spellingproblemen worden vermoed op het einde van het eerste, het tweede en het derde leerjaar van het gewoon lager onderwijs. De toetsen zijn gebaseerd op de nieuwste leerplannen voor spelling. De normering gebeurde op drie grote en volledig gelijkwaardige groepen leerlingen van de drie Vlaamse onderwijsnetten. Zowel CLB's, schoolteams gewoon en buitengewoon onderwijs, revalidatiecentra en logopedisten kunnen gebruik maken van deze gestandaardiseerde en genormeerde meetinstrumenten voor een juiste niveaubepaling en foutenomschrijving bij zwakke spellers.

Leerlingvolgsysteem. Lezen: Toetsen 1-2-3. Basisboek / Dudal, Paul. - Leuven / Apeldoorn: Garant, 1997. - 72 p.. - ISBN: 90-5350-598-6: 750 frank
Doelgroep: 5-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 leer

Deze deelpublicatie omvat toetsen technisch lezen voor de leerjaren 1, 2 en 3. Telkens zijn normen opgenomen voor begin, midden en einde van het schooljaar. Het gaat om acht leeskaarten met losse woorden, waarbij de leerling gedurende 1 min 30 sec mag lezen. De toetsen zijn bedoeld voor gebruik op school.

Leerlingvolgsysteem. Lezen: Toetsen 1-2-3. Kopieerbundel en Leeskaarten / Dudal, Paul. - Leuven / Apeldoorn: Garant, 1997. - [s.p.]. - ISBN: 90-5350-599-7: 870 frank
Doelgroep: 5-10 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 leer

Deze deelpublicatie bevat alle formulieren die nodig zijn om de leestoetsen in het eerste, tweede en derde leerjaar af te nemen en te registreren. Ook de eigenlijke leeskaarten zijn in deze bundel opgenomen. Dit deel sluit onmiddellijk aan bij het boek: 'Lezen: Toetsen 1-2-3 - basisboek'.

Grip op leesbegrip : toetsen en evalueren van begrijpend luisteren en begrijpend lezen / van de Mortel, Karin; Förrer, Mariët. - Amersfoort: CPS, 2013. - 175 p., cd-rom. - ISBN: 978-90-6508-653-2: 45 EUR

Doelgroep: 3-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 grip

Dit handboek helpt leerkrachten van groep 1 (tweede kleuterklas) tot en met 8 (zesde leerjaar) in het basisonderwijs meer zicht en grip te krijgen op de ontwikkeling van het leesbegrip bij kinderen. Het boek bevat werkvormen, technieken en instrumenten die leerkrachten tijdens de les kunnen gebruiken om te checken of leerlingen goed begrijpen wat ze lezen of beluisteren en hun instructie daarop afstemmen. Deze staan ook op de cd-rom. De auteurs geven ook mee wat er op schoolniveau nodig is om de leesontwikkeling van leerlingen op deze manier te volgen en te stimuleren.

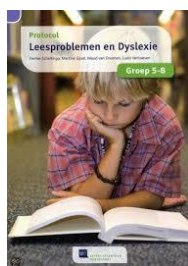

Protocol leesproblemen en dyslexie voor groep 3 / Gijsel, Martine; Scheltinga, Femke; Van Druenen, Maud; Verhoeven, Ludo. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2011. - 184 p.. - ISBN: 978-90-816528-1-0: 49,08 EUR

Doelgroep: 7-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 prot

Doel van de protocollen is een zo goed mogelijke begeleiding van leerlingen met (dreigende) leesproblemen. De protocollen leggen duidelijk uit wat de oorzaken en de gevolgen zijn van dyslexie. Het geeft een goed beeld van waar een kind met dyslexie tegenaan loopt en hoe een school daarop kan inspelen. Dit katern geeft leerkrachten en leesspecialisten (intern begeleiders, remedial teachers, logopedisten) handvatten voor het vroegtijdig signaleren en effectief begeleiden van leerlingen met lees- en spellingproblemen in groep 3/ eerste leerjaar.

Protocol leesproblemen en dyslexie voor groep 5 - 8 / Scheltinga, Maud; Gijsel, Martine; Van Druenen, Maud; Verhoeven, Ludo. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2011. - 228 p.. - ISBN: 978-90-814613-7-5: 49,08 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 prot

Doel van de protocollen is een zo goed mogelijke begeleiding van leerlingen met (dreigende) leesproblemen. De protocollen leggen duidelijk uit wat de oorzaken en de gevolgen zijn van dyslexie. Het geeft een goed beeld van waar een kind met dyslexie tegenaan loopt en hoe een school daarop kan inspelen. Dit katern geeft leerkrachten en leesspecialisten (intern begeleiders, remedial teachers, logopedisten) handvatten voor het vroegtijdig signaleren en effectief begeleiden van leerlingen met lees- en spellingproblemen in groep 5-8/ 3de-6de leerjaar.

Toolkit Competenties Nederlands Breed Evalueren Lager onderwijs / Seghers, Marieke; Philips, Iris; Versteden, Pandora; Ysenbaert, Joke. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs, 2013. - 451 p.

Doelgroep: 7-12 jaar

URL:

http://www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/toolkit_breed_evalueren_bao/pdf/25r.pdf

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 tool

De Toolkit Breed Evalueren (TBE) is ontwikkeld door het Centrum voor Taal en Onderwijs (KUL) en het Steunpunt Diversiteit en Leren (UG) in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs

en Vorming om leerkrachten te ondersteunen bij het breed in kaart brengen van de competenties Nederlands van leerlingen doorheen het lager onderwijs. De TBE BAO omvat scenario's om mee aan de slag te gaan, beschrijvende fiches van evaluatie-instrumenten, een raamwerk met de eindtermen Nederlands, een kader waarin die eindtermen gelinkt worden aan bestaande evaluatie-instrumenten. De Toolkit kan eveneens als geheel gedownload worden.

VLOT : Volgsysteem Lager Onderwijs Taalvaardigheid / Colpin, Marleen ; Gysen, Sara; Jaspaert, Koen; Timmermans, Saskia; Van den Branden, Kris. - Deurne: Wolters Plantyn, 2000.. - ISBN: 9789030109525. - ISBN: 9789030109136. - ISBN: 9789030109143. - ISBN: 9789030109150. - ISBN: 9789030109167. - ISBN: 9789030109174
Doelgroep: 7-12 jaar
URL: http://cteno.be/?idMenu=121&id_materiaal=420
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2

VLOT is een toetsinstrument om de taalvaardigheid van leerlingen te evalueren en de evolutie nauwgezet op te volgen. VLOT biedt toetsen om de ontwikkeling van de taalvaardigheid van leerlingen te volgen doorheen de lagere school (van het tweede tot en met het zesde leerjaar). VLOT richt zich op de globale taalvaardigheid, die wordt onderverdeeld in de vier basisvaardigheden: luisteren, spreken, lezen en schrijven.

Drie-Minuten-Toets voor Vlaanderen / Moelands, Fons; Rymenans, Rita. - Arnhem / Antwerpen: Citogroep / Universiteit Antwerpen, 2003. - 44 p.
Doelgroep: 5-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 leer

Met de Drie-Minuten-Toets voor Vlaanderen (DMT-V) kunt u vaststellen in welke mate kinderen in leerjaar 1 tot en met 6 vorderingen maken bij het ontsleutelen van woorden. De DMT-V is een leessnelheidsstoets; in één minuut moeten leerlingen zoveel mogelijk woorden van een kaart hardop lezen. Er zijn drie leeskaarten met elk zeer specifieke woordtypen zodat u een goede diagnose kunt maken van de technische leesvaardigheid van uw leerlingen. Deze handleiding geeft aan hoe u tewerk gaat bij het gebruik van de DMT-V. Hoofdstuk 1 beschrijft op welke leerstof het instrumentarium betrekking heeft, hoe het is samengesteld en wanneer u de toets het best kunt afnemen. Hoofdstuk 2 geeft aanwijzingen voor de afname en de verwerking. Hoofdstuk 3 gaat over de rapportage en hoofdstuk 4 maakt duidelijk hoe u de rapporten moet interpreteren en hoe u ze kunt gebruiken in uw onderwijs. In hoofdstuk 5 staan suggesties voor hulp aan zwakke lezers. De bijlagen bevatten Vlaamse vergelijkingsgegevens.

Even denken... : Vragenlijst denkprocessen / Schreiner, Gusta; Boonstra, Marije; van der Stege, Heleen. - Rotterdam: CED-Groep, 2014. - vragenlijst (48 p. + 44 A4-toetsitems + 4 kaartjes met boom en blad, 9 kaartjes met kleding e.a. (in mapjes). - ISBN: 978-90-5819-310-0: 118,50 EUR (boek + vragenlijst)
Doelgroep: 3-8 jaar
URL: <http://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/het-stimuleren-van-denkvaardigheden-goed-voor-de-ontwikkeling-van->

studievaardigheden-en-een-probleemoplossend-vermogen/
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.11 even

Even denken Vragenlijst Denkprocessen biedt een diagnostische toets om de communicatievaardigheden van kinderen te testen. Het gaat hier niet om pure receptieve en productieve taalvaardigheden (taalbegrip en taalproductie) maar om taaldenkvaardigheden en talige cognitieve processen die van belang zijn om goed mee te kunnen in het onderwijs. Dit

instrument geeft een indruk van de mogelijkheden van een kind om abstract te kunnen denken. De vragenlijst is genormeerd en gevalideerd. Even denken Denkgesprekken met kinderen is de bijpassende uitgave met uitgeschreven activiteiten en suggesties voor denkvragen op de vier niveaus. Wil je ook het denken van kinderen in stimuleren? Probeer dan een DenkBeeld uit door de 10 visuele modellen te downloaden. «2028»Of download het lesidee de Trein voor groep 1-2 (2 de en 3de kleuterklas).

3. Eindtesting

Taaltoets allochtone kinderen. Diagnostische toets voor de vaardigheid Nederlands bij allochtone kinderen in de bovenbouw van het basisonderwijs / Verhoeven, Ludo; Vermeer, Anne. - Tilburg: Zwijsen, 1993., bevat: handleiding, 18 scoreboeken, 16 ex. van de verschillende toetstaken [tekstleestaak 1 en 2, schriftaak 1 en 2, leeswoordenschattaak, zinsleestaak]. - ISBN: 90-276-0723-0: 2250 frank

Doelgroep: 9-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 taal

Toets die voortbouwt op de Taaltoets Allochtone Kinderen en is meer gericht op schooltaalvaardigheden van kinderen van 9 tot 12 jaar : woordenschat, definitievaardigheid, kennis van lastiger woord- en zinsconstructies, structuur aanbrengen in een tekst. Bestaat uit een handleiding, zeven verschillende taken voor de leerlingen en een scoreboek per leerling.

Woordenschat groep 8 : primair onderwijs : Cito Volgstelsysteem (LOVS) / van Berkel, Saskia; Groenen, Inge; Hilde, Maartje. - Arnhem: Cito, 2012. - 44 p. (handleiding), 22 p. (opgavenboekje B8/M8), 10 p. (registratieformulieren), 21 p. (inhoudsverantwoording), 6 p. handleiding digitaal: 62,35 EUR

Doelgroep: 11-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 woor

Woorden en hun betekenis staan centraal bij het lezen, luisteren, schrijven en spreken. De omvang van de woordenschat en de diepte van de woordkennis van leerlingen nemen door de jaren heen toe. Maar vinden deze ontwikkelingen bij uw leerlingen ook in voldoende mate plaats? Om dit in de gaten te houden, gebruikt u de toetsen Woordenschat. De woorden die in de toetsen aan bod komen, zijn geselecteerd uit een woordfrequentielijst. Dit zijn woorden die voorkomen onder andere in lesmethoden, jeugdboeken en in het taalaanbod van de leerkracht. De toetsen bevatten opgaven rondom betekenis en betekenisrelaties. U kan de toetsen ook digitaal afnemen.

Kies raak! / Vanderauwera, Liese. - Antwerpen: De Schoolbrug, 2017. - handleiding (kaft), 50 velcrokaartjes structuur secundair onderwijs, 96 beroepenkaarten, doek onderwijsstructuur, handleiding voor leerkrachten, werkboekje voor leerlingen, 5x set van 22 activiteitenkaarten, 5x set van 40 talentenkaarten, beroepenlijst: 200,00 EUR

Doelgroep: 11-14 jaar

URL: <http://deschoolbrug.be/product-categorie/kies-raak/>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.5.8 kies | Vindplaats Turnhout: WEL 2.5.8 kies

Kies Raak! zijn methodieken, activiteiten en materialen rond de overgang van het lager naar secundair onderwijs en de doorstroom van 1ste naar de 2de graad in het secundair onderwijs. Zowel ouders als leerlingen worden interactief betrokken bij het keuzeproces. In het pakket zit

alles wat je nodig hebt om ouderbijeenkomsten rond studiekeuze te organiseren en leerlingen hun talenten te laten ontdekken. De Schoolbrug heeft dit pakket uitgewerkt en biedt graag ondersteuning bij het gebruik van de materialen www.deschoolbrug.be

STAAL. Diagnostische toetsen / CITO. - Arnhem: CITO, 1993. - veelv. gepag.: 4700 frank
Doelgroep: 11-14 jaar
Vindplaats Antwerpen: or 4.3.11 staa

Deze toetsbundel bevat 20 diagnostische toetsen, gegroepeerd in vier aandachtsgebieden nl. lezen, schrijven, woordenschat en studievaardigheid.

dia·taal bv

TOETSEN EN LEERMIDDELEN

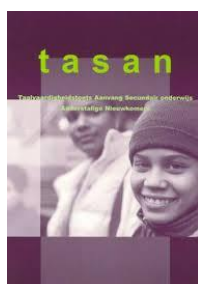
Diataal. Taaltoetspakket / [s.n.]. - Groningen: Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie (Etoc), 2008. - 8 p.
Doelgroep: 9-16 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.11.2 diat

Deze brochure bevat informatie over Diataal. Diataal is een internet taaltoetspakket voor groep 7 en 8 van de basisschool en de eerste drie klassen van het voortgezet onderwijs. Met Diataal kunnen scholen via het internet een algemeen diagnostisch taalvaardigheidsonderzoek bij hun leerlingen uitvoeren.

TAS. Taalvaardigheidstoets Aanvang Secundair onderwijs / Bogaert, Nora; Smet, Greet; Smeyers, Maarten. - Leuven: Steunpunt NT2, 2001. - 28 p. (handleiding), 24 p. (leestoets), 2 p. (correctie), met: leestoets, handleiding, cd, correctiebladen. - ISBN: 90-75511-27-2: 25,80 (pakket) euro
Doelgroep: 11-18 jaar
URL: http://www.cteno.be/index.php?idMenu=126&id_materiaal=432
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.11.2 tas | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.11.2 tas

De toets schetst een algemeen beeld van de taalvaardigheid van de afzonderlijke leerlingen en van de klasgroep als geheel. De TAS geeft de mogelijkheid om leerlingen in te delen in vier categorieën van taalvaardigheid en laat daarnaast toe vast te stellen hoe de achterstand over de hele klasgroep verspreid is. De TAS bestaat uit twee edittoetsen en een luistertoets. Volledig downloadbaar.

Tasan. Taalvaardigheidstoets Aanvang Secundair onderwijs Anderstalige Nieuwkomers / Gysen, Sara; Ramaut, Griet; Sterckx, Mie; et al.. - Leuven: Steunpunt Nederlands als Tweede Taal, 2003. - veelv. gepag., met: literatuurlijst, bevat: cd-rom voor de verwerking van de scores. - ISBN: 90-75511-32-9: 45,96 euro
Doelgroep: 11-16 jaar
URL: http://www.cteno.be/index.php?idWp=268&id_materiaal=412
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.11.2 tasa ; TAAL 3.11.2 tas | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.11.2 tasa

De TASAN gaat na of een anderstalige nieuwkomer voldoende taalvaardig is om de lessen in de eerste graad secundair onderwijs te volgen en op welke vlakken hij nog ondersteuning nodig heeft. De TASAN meet luister-, lees- en schrijfvaardigheid. Spreekvaardigheid is niet opgenomen om praktische redenen. De nadruk ligt vooral op de taalvaardigheid die de leerlingen nodig hebben om te functioneren op school.

TIST. Taalvaardigheidstoets Instap Tweede jaar Secundair Onderwijs / Bogaert, Nora; Vandommele, Goedele; Heymans, Robin. - Leuven: Steunpunt Nederlands als tweede Taal, 2004. - 44 + 20 + [11] p., met: literatuurlijst, bevat: handleiding, Toetsbladen (20 p.), Beoordelings sleutels en scoretabellen (11 p.), cd, cd-rom. - ISBN: 90-75511-36-1: 46,70 euro

Doelgroep: 11-14 jaar

URL: http://www.cteno.be/index.php?idMenu=126&id_materiaal=433

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.11.2 tisi ; TAAL 3.11.2 tist ; URL | Vindplaats

Turnhout: URL

TIST is een instrument om de schooltaalvaardigheid te meten van leerlingen die beginnen aan het tweede jaar van de eerste graad. Het is niet alleen een signaal- maar ook een diagnosoetoets. Via de vastgelegde richtscore geeft hij weer wanneer een leerling voldoende schoolvaardig wordt geacht om te kunnen functioneren als leerder in het tweede jaar. Voor wie onder de richtscore zit kunnen de sterktes en zwaktes worden opgespoord via het systeem van subscores, die dan de soorten taaltaken bepalen. In dit pakket zitten kopieerbladen, een handleiding, een cd met luisterfragmenten en een cd-rom met het Excel-bestand voor de verwerking van de scores. Downloadbaar op de site van cteno.

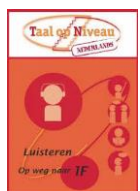

Taal op niveau : woordenschat : op weg naar 1F / Draaisma, Elma; Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2013. - 82 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0717-0: 13,72 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.3.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.3.2 taal

Dit boek gaat over woorden, en wat die woorden betekenen: in teksten, boeken, gesprekken, films, ... Onderwerpen die aan bod komen: zoeken met het alfabet, het ziekenhuis, vakantie, veiligheid, vervoer, de media, op kamers, stage en een baan zoeken.

Taal op niveau : luisteren : op weg naar 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2013. - 51 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0721-7: 9 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.4.2 taal

Dit boek gaat over luisteren. Je leven is vol met geluiden: je hoort muziek op de radio, de tv, je computer, je hoort de leraar op school, gesprekken in de pauze, op de tram, je hoort een sirene, een blaffende hond, een huilend kind, ... Je hoort bijna overal geluiden. Maar luister je wel? Wat is het verschil tussen horen en luisteren? Dit boek bevat verschillende opdrachten waarbij je een lijn moet trekken, een kruisje zetten, aanvullen, opschrijven, tekenen, ... Onderwerpen die aan bod komen zijn: wat hoorde jij?, je luistert met je oren, luister je wel?, vertel eens, je mening geven, luisteren en kijken, ik heb een vraag, luisteren en schrijven tegelijk, luisteren naar instructies.

Taal op niveau : Luisteren 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 49 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0099-7: 11 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.4.2 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F, het niveau dat een leerling aan het eind van het basisonderwijs moet behalen om aan beroepsonderwijs te kunnen beginnen. Het behandelt Luisteren: luisterdoelen, luisteren naar aankondigingen en instructies, hoofdzaken en bijzaken, wat bedoelt de spreker, informatie afleiden, moeilijke of onbekende woorden en non-verbale communicatie.

Taal op niveau : gesprekken voeren : op weg naar 1F / Draaisma, Elma. - Meppel: Edu'Actief, 2011. - 62 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0716-3: 9,00 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.3 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.4.3 taal

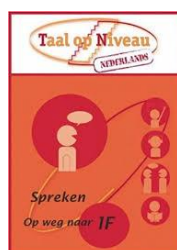
Stroomt een cursist in en zit hij nog niet op niveau 1F? Ga dan met 7 katernen Op weg naar 1F. De katernen worden ondersteund door de methodesite www.taalopniveau.info. Gesprekken voeren doe je elke dag. op school, buiten, thuis, eigenlijk overal. De lessen in dit boek gaan over die verschillende gesprekken. Er zijn lees- en praatopdrachten. Thema's die aan bod komen zijn: lichaamstaal, informele taal, formele taal, informatie vragen, informatie geven, overleggen en een stagegesprek/leergesprek.

Taal op niveau : Gesprekken voeren 1F / Draaisma, Elma. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 68 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0088-1: 11 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.3 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.4.3 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F. (1F is het niveau dat een leerling aan het eind van de basisschool moet hebben) Het behandelt gesprekken voeren: gesproken taal en lichaamstaal, informatie vragen-geven, formeel en informeel, je mening geven, overleggen, instructies en functionerings- of evaluatiegesprek.

Taal op niveau : spreken : op weg naar 1F / Draaisma, Elma. - Meppel: Edu'Actief, 2013. - 49 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0722-4: 13,72 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.3 taal

Dit boek gaat over spreken. Je spreekt vaak: iets vertellen voor de klas, een voicemail inspreken, de weg uitleggen aan iemand, ... In dit boek komen volgende onderwerpen aan bod: jezelf (of iemand anders) voorstellen, iets beschrijven met en zonder mening, inspreken, iets uitleggen of iemand de weg wijzen, een gebeurtenis beschrijven en een kleine toespraak houden.

Taal op niveau : Spreken 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 63 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0107-9: 11 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.4.3 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.4.3 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F, het niveau dat een leerling aan het eind van het basisonderwijs moet behalen om aan beroepsonderwijs te kunnen beginnen. Het behandelt spreken: iets of iemand beschrijven, een presentatie geven, formeel en informeel spreken, instructie of uitleg geven, de weg wijzen en een routebeschrijving geven.

Taal op niveau : lezen : op weg naar 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 77 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0718-7: 9,00 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.5.3 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.5.3 taal

Stroomt een cursist in en zit hij nog niet op niveau 1F? Ga dan Op weg naar 1F. De 7 katernen worden ondersteund door de methodesite www.taalopniveau.info. Lezen doe je elke dag. Op school, op straat, thuis. Je leest niet alleen woorden en teksten. Vaak zie je ook plaatjes, foto's of

picto's. In dit boek staan teksten, foto's, plaatjes en picto's met opdrachten bij: vragen beantwoorden, kruisje zetten, aanvullen, verbinden, ... Onderwerpen die aan bod komen zijn: tekstsoorten, plattegrond lezen, tabel of grafiek lezen, een recept, gebruiksaanwijzing of instructie lezen en soorten vragen.

Taal op niveau : Lezen 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 78 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0094-2: 11 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.5.3 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.5.3 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F, dat is minimumniveau eind lager onderwijs. Het behandelt lezen: leesdoelen, tekstsoorten, leesstrategieën, ...

Taal op niveau : schrijven : op weg naar 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 88 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0720-0: 9 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.6.4 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.6.4 taal

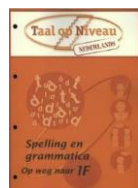
Dit boek gaat over schrijven. Schrijven is soms lastig, maar je kunt niet zonder. je schrijft elke dag: een sms'je naar vrienden, een kaart sturen naar een jarige, een boodschappenlijstje maken, ... Onderwerpen die aan bod komen zijn: lijstjes maken, een adresboekje gebruiken, een kaart schrijven, een memo schrijven, een formulier invullen, een agenda gebruiken, voegwoorden gebruiken, een persoonlijke brief schrijven, een envelop schrijven, een zakelijke brief schrijven, een e-mail schrijven, een verslag schrijven en schrijven voor jezelf.

Taal op niveau : Schrijven 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2009. - 66 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0103-1: 11 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.6.4 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.6.4 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F, het niveau dat een leerling na het basisonderwijs nodig heeft om aan beroepsonderwijs te kunnen beginnen. Het behandelt schrijven: korte briefjes schrijven, feliciteren, uitnodigen en bedanken, aantekeningen maken en een telefoonmemo schrijven, luisteren, aantekeningen maken en een brief schrijven, formulieren invullen en schrijven voor je plezier.

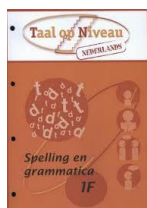
Taal op niveau : spelling en grammatica : op weg naar 1F / Struijk, Annemieke. - Meppel: Edu'Actief, 2013. - 88 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0719-4: 13,72 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

Doelgroep: 11-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.7.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.7.2 taal

Dit boek gaat over spelling. Volgende onderdelen komen aan bod: korte en lange klanken, medeklinkers, hoofdletters en leestekens, tweetekensklanken, zinnen in delen, woordsoorten en woorden met veel klinkers (-ooi, -aai, -oei).

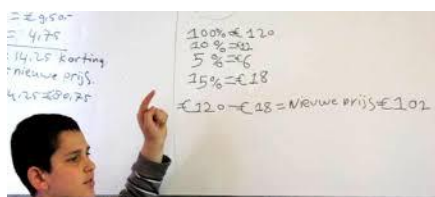
Taal op niveau : Spelling en grammatica 1F / Schinkel, Ruud. - Meppel: Edu'Actief, 2012. - 75 p.. - (Taal op niveau). - ISBN: 978-90-372-0838-2: 11 EUR
Doelgroep: 11-18 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.7.2 taal | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.7.2 taal

Dit oefenboek biedt oefenstof aan op niveau 1F, het niveau dat leerlingen na het basisonderwijs bereikt moeten hebben om met beroepsonderwijs te kunnen starten. Het behandelt spreektaal, schrijftaal en klemtonen, woorden die op elkaar lijken, meertekenklanken, medeklinkercombinaties, open en gesloten lettergrepen, de stomme 'e', meervoud, verkleinwoorden, werkwoordspelling, zinsdelen en woordsoorten.

op Imat kan je rekenen / Lenaerts, Lieve; Verhaegen, Chris. - Turnhout: Door Elkaar, Hivset, 2016.
Doelgroep: 11+
URL: <http://www.hivset.be/initiatief/door-elkaar/imat-2018-update>
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.8.3 imat | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.8.3 imat

Door de thuistaal in de wiskundelessen te introduceren leren leerlingen veel sneller Nederlands. De thuistaal vormt dan de brug tussen de wiskundige symbolen en het Nederlands binnen de wiskundelessen. Het materiaal is eenvoudig te gebruiken. De wiskundige termen staan eerst met daarna de thuistaal. Op de laatste plaats staat het Nederlands. Voorlopig verkrijgbaar in: Engels, Spaans, Arabisch, Turks, Russisch, Pools, Frans, Portugees, Farsi/Dari en Albanees.

Verder met Rekenen / Buijs, Cees. - Enschede: SLO, 2010. - 158 p.
Doelgroep: 13-16 jaar
URL: <http://www.slo.nl/organisatie/recentepublicaties/00128/>
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.8.3 verd ;

Nogal wat leerlingen die naar het beroepsonderwijs doorstromen beschikken over een onvoldoende rekenvaardigheid. Kenmerkend is vaak een gebrek aan zelfvertrouwen. Dit lespakket is ontwikkeld om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de rekenvaardigheid van die categorie leerlingen. Uit de leerstof is een selectie gemaakt, die voor deze doelgroep van essentieel belang is, rekening houdend met de referentieniveaus uit het Referentiekader Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen. Gekozen is voor drie domeinen die zowel voor de doorgaande lijn naar de hogere jaren als met het oog op maatschappelijke redzaamheid van belang zijn. Dit betreft: geld en ons geldsysteem, procenten en verhoudingen en meten en ons maatstelsel. In de wijze waarop deze leerstof aan de orde komt, is aansluiting gezocht bij didactiek en organisatie van het basisonderwijs, echter zonder dat leerlingen in het middelbaar de leerstof en didactische werkwijzen als kinderachtig zullen ervaren.

**FRANS NA OKAN
& COPAIN FRANÇAIS**

Instappakket Frans ex-OKAN eerste graad SO / VVKSO. - Brussel: VVKSO, 2009. - 226 p.
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.8.4 inst | Vindplaats Turnhout: TAAL 3.8.4 inst

Dit instrooppakket Frans werd in opdracht van het VVKSO ontwikkeld door leraren met ervaring in het onthaalonderwijs. Het bestaat uit 10 modules, een instaptoets, tussentijdse toetsen en een eindtoets.

Voorbeeldmodules uit Basispakket Frans eerste graad voor Leerweg op Maat / Janssens, Nadine; Stillaert, Kato. - Leuven: KSL Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Leuven, [s.a.]. - veelv.gepag.
Vindplaats Antwerpen: TAAL 3.8.4 leer

Frans is voor veel ex-OKAN leerlingen een moeilijk vak. In de Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Leuven werd het Basispakket Frans eerste graad voor Leerweg op Maat ontwikkeld. Ex-OKANners van verschillende vervolgscholen komen buiten de schooluren eenmaal per week samen. Ze krijgen dan hun opdrachten die ze gedurende de volgende week tijdens de gewone les Frans moeten maken. Het pakket is modulair opgebouwd. In deze map enkele voorbeeldmodules. Geïnteresseerde scholen kunnen contact opnemen met KSL, aankoop voor de school is mogelijk.

Oriënteringsdictee Deel A + Deel B voor schoolverlaters BLO en voor leerlingen met leerachterstand aan het einde van het basisonderwijs / Dudal, Paul; Aernoudt, Dirk. - [S.l.]: VCLB, 2006. - 32 p.. - ISBN: 90-78331-08-9: 28,62 euro
Doelgroep: 11-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.3 orie

Dit dictee (deel A + deel B) is bedoeld als oriënteringstoets die gebruikt kan worden voor alle schoolverlaters van het buitengewoon lager onderwijs en voor leerlingen met leerbeperkingen op het einde van het gewoon lager onderwijs. Op de cd-rom vindt u de toetsboekjes, een blanco klaslijst en een overzicht van andere toetsen.

Genormeerde Toets Lezen en Spellens : Bovenklassen Lager Onderwijs / Dudal, Paul. - Antwerpen-Apeldoorn: Garant, 2010. - 47 p. + cd-rom, met: cd-rom. - ISBN: 978-90-441-2660-0: 29,00 EUR
Doelgroep: 9-12 jaar
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.11.2 geno

In deze publicatie bespreekt de auteur de opbouw, de afname, de verwerking en de interpretatie van een nieuwe toetsenreeks die test naar de beheersing van twee taaltechnische vaardigheden: juist schrijven en technisch lezen. De toetsen focussen op leerlingen die op het niveau einde 4/ begin 5 van het gewoon lager onderwijs zwak presteren voor genoemde taalvaardigheden. De toetsenreeks bestaat uit een individuele leestest losse woorden (2 minuten), een individuele leestest van een tekst (2 minuten) en een auditief dictee van losse woorden en van zinnen. Op een toegevoegde cd-rom staan de nodige scoringsformulieren.

4. Sociaal-emotioneel

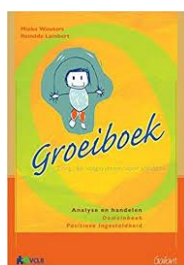
Wat ik nodig heb! Interventies voor kleuters met sociaal-emotionele problemen / Kog, Marina; Laevers, Ferre; Vandenbussche, Els. - Leuven: CEGO, 2004. - 142 p., met: literatuurlijst. - ISBN: 90-74798-01-2: 11,73 euro
Doelgroep: 3-6 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.1 wati

Als leerkrachten in de praktijk geconfronteerd worden met kleuters die sociaal-emotionele problemen hebben, dan voelen ze zich vaak machteloos. Deze publicatie bewijst dat de kleuterklascontext enorme mogelijkheden biedt om gerichte interventies te doen. Onder een negental rubrieken worden praktijkillustraties gegeven van interventies die de leerkracht kan uitvoeren: positieve aandacht en steun geven, werken met verhalen, structuur bieden, samenwerken met ouders, werken met motorische ontlasting en impulsbeheersing, bevorderen van sociaal inzicht en sociale vaardigheden, expressie- en verwerkingsmogelijkheden creëren, informatie geven en samenwerken met gespecialiseerde diensten.

Mijn Portret - Handleiding: ontwikkeling zien en bevorderen bij peuters en kleuters / Laevers, Ferre. - Leuven: CEGO Publishers, 2010.. - ISBN: 978-90-78765-87-5
Doelgroep: 0-6 jaar
Vindplaats Antwerpen: WEL 1.5.1 mijn | Vindplaats Turnhout: WEL 1.5.1 mijn

De aanpak in de peuteropvang en het kleuteronderwijs is pas effectief als deze wordt afgestemd op wat kinderen voor hun ontwikkeling nodig hebben. Dit vereist een scherp beeld van hoe elk van de kinderen het maakt en een goed zicht op het verloop van hun ontwikkeling. Het instrument MijnPortret werd ontwikkeld om de systematische observatie van kinderen te ondersteunen. MijnPortret biedt d.m.v. een beeld - een mensfiguur - een kader om al wat van belang kan zijn voor de begeleiding van het kind overzichtelijk bij elkaar te brengen. Naast de functie van volgsysteem vervult het Kinderportret aansluitend een belangrijke rol in de communicatie met ouders. Het kan ook meegenomen worden naar huis en door ouders schriftelijk aangevuld.

Groeiboek : zorg- en volgsysteem voor kleuters. 3. Analyse en handelen. Situering en werkwijze. Domeinboek positieve ingesteldheid / Wouters, Mieke; Lambert, Reinilde. - Antwerpen: Garant, 2015. - 151 p.. - (Groeiboek: zorg- en volgsysteem voor kleuters). - ISBN: 978-90-441-3279-3: 31,00 EUR
Vindplaats Antwerpen: ro 6 groe

Groeiboek is een hulpmiddel bij de uitbouw van een zorgbeleid in de kleuterschool. Het bestaat uit vier delen: 'Basisboek', 'Signaleren', 'Analyse en handelen' en 'Continuïteit van de gedeelde zorg'. Deel 3 (Analyse en handelen) bestaat uit verschillende domeinboeken die het denkkader concretiseren en suggesties doen naar interventies. Dit domeinboek behandelt Positieve ingesteldheid (POS). Het gaat om fundamentele ontwikkelingsvoorwaarden van lichamelijke, emotionele en dynamische aard en om basiscompetenties in het algemeen (communiceren, creëren, kennen, kunnen, genieten, durven, willen). POS-problemen overstijgen de concrete ontwikkelingsdomeinen, hebben op alle andere domeinen een invloed.

**KIJKWIJZER voor
optimale leerkansen**
Handleiding voor de - interne of
externe - schoolbegeleider

**Kijkwijzer voor optimale leerkansen : handleiding voor de - interne of
externe - schoolbegeleider /** Laevers, Ferre; Bosman, Luk. - Leuven: Steunpunt
GOK, 2009. - 35 p. + 8 p. bijlagen
Vindplaats Antwerpen: ro 6 kijk ;

De Kijkwijzer geeft aan hoe je aan de hand van video-opnames van lessen van de deelnemende leraren kan reflecteren over de (impact van de) eigen lespraktijk. In kleine groep wordt ook onderzocht welke kansen aangegrepen kunnen worden om meer leerlingen aangepaste ontwikkelingskansen te bieden. Doelgroep zijn leerkrachten secundair onderwijs. De handleiding werd uitgewerkt voor interne en externe begeleiders die zulke reflectiegroepen willen begeleiden.

Zie ook: [Kijkwijzer](#) pagina 4

Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 338 71 60

docatlas@provincieantwerpen.be

Documentatiecentrum Atlas Turnhout

Grote Markt 44
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be